

Світлана Кравченко

**Діалог культур на шпальтах часопису «Biuletyn Polsko-Ukraiński»
(Варшава 1932-1938)**

Часопис «Biuletyn Polsko-Ukraiński», який виходив у 30-ті роки ХХ ст. у Варшаві за редакцією Владзімежа Бончковського, був важливою гілкою діяльності польського прометейського руху у міжвоєнний період. І хоч цей рух мав на меті передусім суспільно-політичні цілі, культура, головно література займала важливе місце у змістовому наповненні видання. Концептуально колектив часопису розвивав «ягеллонську» традицію порозуміння і співпраці між народами та пошуку спільних інтересів у політичній, економічній та культурній площинах. Тактично мав на меті насамперед ліквідувати інформаційну прогалину, що існувала між українським та польським народами і була значною мірою зумовлена суспільно-історичними обставинами. Редакція бюлетеня започаткувала і розвивала нову традицію міжкультурної комунікації, яку до нього не провадило жодне періодичне видання. За рахунок впливу історико-культурної, літературно-мистецької та естетичної інформації прагнули подолати негативні стереотипи масової свідомості і вибудувати мости порозуміння.

Величезне місце займала в тижневику українська література – поетичні переклади, літературна критика, відгуки та рецензії на нові видання. Літературні питання презентували відділи «Історія, література, мистецтво», «Літературний відділ», «Рецензії та полеміки», «Інформаційний відділ», і рубрики «Хроніка», «Із сучасної української поезії», «Зі світу і краю», «З українського життя в Р.П. і в світі», «Передруки», «Листи до редакції», «Спогади», «Різне», «Некрологи», «Справи видавничого фонду», «Надіслані книги» та багато інших.

Поетичний переклад був найкоротшим шляхом, яким можна було дійти до душі і серця читачів. Друкували переклади віршів українських поетів-

класиків та сучасників - найбільше Т. Шевченка, Є. Маланюка, О. Ольжича, П. Тичини у рубриках «З української літератури», «З української народної лірики», «З української поезії», а також польські поезії, тематично й духовно пов'язані з Україною, – С. Гоцинського (1933 № 17), Ю. Б. Залеського (1933 № 15, 26), Антонія Сиви (1934 № 10 (45)), Ю. Лободовського (1937 № 40) та інших авторів.

Із поетів ХІХ ст. у тижневику були надруковані вірші Ю. Федьковича, П. Куліша, Л. Глібова у перекладах Б. Лепкого, поезії І. Франка у перекладі Романа Гамчикевича та Маруса, поезії Лесі Українки у перекладі Сидора Твердохліба та Осипа Іваненка і фрагмент драматичної поеми «Бояриня» у перекладі Юзефа Лободовського. Широко представлена поетична творчість української еміграції та митців радянської України.

Цікаві своїми художніми пошуками переклади поезій Євгена Маланюка, виконані Юзефом Лободовським. В інтерпретаціях «Напис на книзі віршів», «13 листопада 1920 року» перекладач зберігає ключові елементи авторської думки, обігрує символіку «стилета і стилоса», відтворює лаконічні і ємкі означення, семантичний потенціал поетових рядків, ямбічний ритм першого оригіналу та ритмомелодику анапесту другого, передає чуттєву і смислову напруженість.

Упродовж 1932-35 років були опубліковані вірші П.Тичини в перекладах Є. Житомирського, К. А. Яворського, Б. Лепкого, К. Нерівного та Александра Баумгардтена.

Українську поезію перекладали яскраві літературні постаті польського міжвоєнтя, яким біографічно та духовно була Україна. Чеслав Ястшембец-Козловський – відомий польський поет і перекладач пер. пол. ХХ століття, автор рефлексійно-релігійної лірики та перекладів із європейських літератур. Перекладав твори Т. Шевченка, Є. Маланюка, О. Ольжича, Ю. Клена. Крім відомих імен українських митців, перекладав і менш знаних західноукраїнських поетів – І. Наріжну, Б. Сварожича, В. Сурмача та ін. Казимеж Анжей Яворський – поет, перекладач, член літературної групи

«Рефлектор» і редактор місячника «Камена». Перекладав із французької, італійської, російської, білоруської. З української перекладав поезію П. Тичини, Є. Маланюка, О. Ольжича. Юзеф Чехович (псевдоніми Генрік Заславський та Юзеф Сурмач) – автор візійно-символічної лірики, драматург і прозаїк, засновник часопису «Пюро», перекладав П. Тичину, Є. Маланюка. Юліан Тувім – один із засновників групи «Скамандр», поет і перекладач із слов'янських літератур. Підтримував дружні взаємини із Є. Маланюком, поезію якого перекладав польською мовою. Євгеній Житомирський – поет, перекладач і публіцист. Автор численних поетичних збірок та прозових творів. З української літератури перекладав П. Тичину, М. Рильського, Є. Маланюка та ін.

Для популяризації українського поетичного слова у Польщі багато зробив Б. Лепкий, який у той час працював професором Ягеллонського університету. Його переклади творів українських митців постійно друкувалися на сторінках часопису «Wiuletyn Polsko-Ukraiński». У 1933 році презентували польському читачеві переклади українських народних пісень (№ 15, 24), колядок та коломийок (№ 12), виконані Богданом Лепким, які донині становлять значну культурну цінність.

Велике значення для зображення цілісної картини літературного процесу мали оглядові та аналітичні публікації, в яких висвітлювалися різні історичні етапи розвитку української літератури від початків до того дня. Ці тексти склали значну групу виступів упродовж усіх років. Переважали інформаційно-аналітичні тексти, в яких поєднувався хронологічний підхід із поглибленим аналізом характерних для них явищ (історичних етапів, жанрів, тем, поколінь).

З-поміж авторів таких історико-аналітичних текстів варто виділити Роберта Юнга-Жаховського, автора статей «Українська література наймолодших» (1933 № 30), «Шляхи сучасної української літератури» (1934 № 3 (38)), «Жінки в українській літературі» (1934 № 26-27 (61-62)). У статті «Українська література наймолодших» критик розглядав молоду генерацію

українських письменників, відмежовував радянську літературу від еміграційної, вказував на суспільно зумовлені різні шляхи їх розвитку. Підбираючи дуже влучні окреслення персоналій сучасників, він писав: «Урешті взагалі про українську літературу заборонено говорити. Вона червоним вождям робила більше клопоту, аніж приємності. Історичний Тичина не міг жодним чином здобути на поему про комуну, яка б дорівнювала принаймні його попереднім «октавам», народженим ще не в кліщах літературного ЧК. Хвильовий, той «м'ятежний Коля», як сказав про нього на похованні його приятель П. Панч, докучив більшовикам не тільки перед смертю, але й по смерті, створюючи «непотрібний фермент, деморалізуючий молодь». Сосюру зраджує чорний песимізм, Косинку – куркульські тенденції, Рильський наполегливо стоїть на своєму неокласичному посту – адже та ставка на українську культуру Жовтня заблукала на всіх фронтах»¹.

Свої думки Р. Жаховський поглибив у нарисі «Шляхи сучасної української літератури», надрукованому в 1934 році, де розглядав поліфункціональність української літератури, її зв'язок із суспільно-національними процесами, вплив на суспільну свідомість, націєконсолідуючу роль. У філологічній студії «Жінки в українській літературі» (1934) дослідник надав широку панораму життя українського письменства від першої жінки-письменниці Марко Вовчок до сучасниць автора – західноукраїнських авторок Дарії Віконської та Софії Яблонської. Кожну творчу індивідуальність - Марко Вовчок, Олена Пчілка, Ольга Кобилянська, Христя Алчевська, Катря Гриневич, Наталія Лівницька-Холодна, Наталена Королева та ін., - розглядав різнобічно - вплив середовища, риси епохи, вияв національних традицій. Лесю Українку публіцист назвав «винятковим явищем» в українській літературі, до якого ще ніхто не дорівнявся. Текст переконливий потужним фактажем, подієвістю та палітрою імен менш відомих авторок, які становили фундамент для піднесення найбільш талановитих (Клементина Попович-Барська, Євгенія Ярошинська, Марія

Загірна-Грінченко, Галина Журба, Галина Комарова, Лада Могилянська та ін.). У результаті своїх спостережень Р. Жаховський констатував відсутність в українській літературі такого відокремленого явища, як жіноча література, що існувало в інших культурах. Українські письменниці «ніколи не замикались в тісному куті «жіночого питання»ⁱⁱ, - відзначав автор. Був переконаний, що українські жінки-письменниці відіграли особливу роль у становленні українського національного духу.

Самобутність, духовну глибину і багатогранність українського художнього слова розкривала галерея літературних портретів. Розлогі філологічні статті присвячувалися дивовижній долі Г. Сковороди (1933 № 32), творчості Я. Щоголева (1934 № 5 (40)), М. Рильського (1934 № 15), Лесі Українки (1938 № 32), трагічному життєвому шляху Миколи Хвильового (1933 № 8), інтертекстуальності доробку Тараса Шевченка («Шевченко і поляки» 1934 № 10) та іншим митцям. Авторами студій були польські публіцисти і представники української інтелігенції – Ю. Лободовський, З. Мазур, П. Зайцев, Е. Карк (псевдонім Є. Маланюка), К. Симонолевич молодший та ін.

Виходить за жанрові межі традиційного літературного портрета коротка публікація Константи Симонолевича молодшого під назвою «Євген Маланюк, поет-лицар». Текст не висвітлює ні життєвого шляху, ні найважливіших аспектів творчого доробку. Написаний в есеїстичній манері, є своєрідною рефлексією поезії митця, містить дуже влучні характеристичні означення його творчої індивідуальності. Для публіциста «Євген Маланюк – явище виняткове»ⁱⁱⁱ. Винятковість поета бачив у ставленні до поезії як до «великої і святої національної служби», у «новочасному романтизмі», у «мандрівках давно згаслими попелищами, цвинтарями національних битв і думок», у блуканнях «болючою історією» та «трагічною історіософією»^{iv}. Домінантою експресивно-почуттєвої палітри поезії Маланюка називав патріотизм, який найбільше захоплював критика. «Уся його творчість – це один великий акорд любові до Батьківщини, болю через її поразку і віри в її

сонячне майбутнє»^v, - писав К. Симонолевич. «Поет-лицар» - означення, в якому втілилась найвища оцінка не стільки художніх вартостей, скільки духовних ідеалів Є. Маланюка, його винятковість серед поетів-сучасників.

Проте найбільше уваги редакція приділяла постаті Тараса Шевченка. Геній українського художнього слова на сторінках часопису «Biuletyn Polsko-Ukraiński» отримав чи не вперше у польській культурі заслужену і справедливу оцінку й пошану. Друкували переклади поезії українського Кобзаря, писали про його біографічні та духовні зв'язки із польською культурою, особисті контакти із поляками, велику увагу надавали польській рецепції творів Т. Шевченка. Численними були тематичні публікації, а десяте число бюлетеня за 1934-й рік повністю було присвячене 120-річчю від дня народження поета. Щорічно березневі випуски присвячувалися українському кобзарю («В 75-річчя смерті Т. Шевченка» (1936 № 10), «Шевченківські урочистості» (1934, 1935 № 12), «Шевченківські урочистості в Варшаві» (1937 № 13)).

За весь час більше двох десятків віршів Шевченка було надруковано у перекладах Владислава Сирокомлі, Сидора Твердохліба, Станіслава Грудзінського, Єжи Погоновського, Романа Гамчикевича, Зоф'ї Войнаровської, Павла Зайцева, Богдана Лепкого, Чеслава Ястшембця-Козловського, Константи Думанського. Найбільше приваблювали перекладачів ліричні, елегійні та філософські тексти – «Думи мої...», «Молитва», «Заповіт», «Доля», «Мені однаково...», «Самому чудно...», «Минули літа...», «Не завидуй багачеві...», «Лічу в неволі дні і ночі...». На сторінках бюлетеня найбільше перекладів Шевченка польською мовою друкував Б. Лепкий та Ч. Ястшембец-Козловський.

Неодноразово до творчості Т. Шевченка звертався відомий полоніст і славіст Є. Погоновський (1897-1980). Людина високого інтелекту і великих знань, учасник дискусій у міжвоєнній літературній періодиці та багатьох філологічних розвідок^{vi}. Він переклав вірші «Стоїть в селі Суботові» («Subotów» 1933 № 10) та «На вічну пам'ять Котляревському» (1934 № 34).

Багато працював на ниві польсько-українських культурних взаємин. У 1933 р. на шпальтах видання презентував цикл наукових статей під назвою «Шляхами української політичної думки» (№ 18-21). У 1935-му – рецензії «Уласа Самчука: «Волинь»» та «Доктора Голубця: «Братство св. Кирила Та Мефодія в Києві»». У 1936 р. – статтю-рецензію «Гуцульщина в сприйнятті В. Шухевича і Ф. А. Оссендовського». Є. Погоновський написав ряд розвідок про творчість Т. Шевченка. У порівняльній студії ««Заспів» Т. Шевченка в польських перекладах» оцінював творчість Т. Шевченка як «явище переломного значення» не тільки для української, але й для світової літератури^{vii}. Він зіставляв три варіанти польських інтерпретацій шевченківського фрагменту «Заспів» («Думи мої...») – В. Сирокомлі, С. Грудзінського та С. Твердохліба. Розглядав змістові та формальні вартості перекладів, точність і адекватність образів, емоційність й експресію, строфіку, риму та ритміку, синтаксичну структуру та відхилення від першотвору. Є. Погоновський аналізував фольклорні риси поезії Шевченка та техніку перекладачів^{viii}.

Темою художньої вартості та технічного рівня перекладів поезії Т. Шевченка займався впродовж багатьох років. У 1935 р. презентував доробок на засіданні Українського наукового інституту, а скорочений варіант його доповіді був надрукований під назвою «Про польські переклади поезій Т. Шевченка» (1935 (№ 35)). У своїй студії Є. Погоновський представив два покоління перекладачів, аналізував переклади старшого покоління - Сирокомлі, Гожачинського, З. Людомира, Ленартовича, Совінського з точки зору відтворення народного духу та образності шевченкової поезії, збереження її оригінальної ритмомелодики. До покоління молодих перекладачів відносив Даніловського, З. Войнаровську, С. Твердохліба, Шумського, Б. Лепкого та ін.

Знайомство поляків із Шевченком відбувалося не тільки за посередництвом поетичних інтерпретацій. Чисельною була різножанрова публіцистика, присвячена творчості українського поета. Особливо активно

друкував такі тексти «Biuletyn Polsko-Ukraiński» в ювілейний шевченківський 1934 рік. У другому числі було опубліковано статтю М. Альтбауера «Вільненські відлуння в житті та творчості Тараса Шевченка» із цікавими й маловідомими історичними фактами про давні культурні зв'язки між народами, вогнища української культури у Вільному в 15-16 століттях, а також про події, твори та особисті контакти Т. Шевченка, пов'язані із литовською столицею.

Шевченківський випуск (№ 10) за 1934 рік відкривався редакційною статтею «Культ Шевченка», де розглядалося неординарне явище культу Великого Кобзаря, притаманне всьому українському суспільству. Автор намагався заглибитися в його сутність, пояснити передумови, причини та значення для українського народу і стверджував, що точка ваги Шевченка в українців не у величезній кількості написаної про нього літератури, а в «дослівному березневому звучанні, постійному і тривалому», в його об'єднуючій ролі^{ix}. Розглядаючи «великість» Т. Шевченка, невідомий автор (ймовірно й сам редактор В. Бончковський) писав, що вона «полягає власне в універсальності його національних і суспільних ідей, які стояли над класами, партіями, групами і угрупованнями», підносить поета на найвищий рівень духовності і надає вселюдській вартості^x.

Знанням і авторитетним шевченкознавцем у 20-30-ті роки у Польщі був український історик, критик і публіцист, професор Варшавського університету, співробітник Українського наукового інституту в Варшаві П. Зайцев. Роздуми над інтеркультурним аспектом творчості українського поета продовжила в ювілейному випуску видання за 1934 рік величезна розвідка П. Зайцева «Шевченко і поляки». Вчений аналізував факти зустрічей і знайомств поета із поляками, їх впливи на свідомість і становлення митця, польські мотиви у творчості Т. Шевченка, їх витoki, інтенції та інтерпретації. Дослідник зосередив свою увагу на поемі «Гайдамаки» саме через неоднозначність її сприйняття польським суспільством. Вчений пояснював появу негативної оцінки поеми об'єктивними обставинами. Інтерпретація

трагічних подій спільної історії, її необ'єктивне сприйняття польською аудиторією в ХІХ ст., на думку вченого, зумовлене відсутністю «Передмови» у прижиттєвих російських виданнях твору. Був переконаний, що тодішня російська влада це робила зумисне. Не оминув критик і художні особливості польських перекладів поеми. Спираючись на листи та щоденники, П. Зайцев багато писав про взаємини Т. Шевченка з поляками на засланні та після повернення. Відзначав багато необ'єктивних тверджень, що з'явилися внаслідок упереджених суджень деяких українських істориків та критиків, які за інерцією повторюються їх наступниками. «Деякі українці, друзі Шевченка і його перші біографи прагнули кинути тінь на стосунки Шевченка з поляками. Ці стосунки описувались як використання авторитету Шевченка для якихось польських цілей... Такий погляд часом впливав навіть із щирого переконання, що так було насправді... Вже др. Щурат і Сергій Єфремов у своїх працях довели, що не так було, що об'єктивність вимагає зазначити про те, що були і польські оцінки, які не об'єктивно оцінювали взаємини Шевченка з поляками: одні робили з нього гайдамацького ватажка, інші стверджували абсолютно безпідставно, що «польські письменники першими прославили Шевченка. - писав П. Зайцев – Славу зробив собі Шевченко сам. А що в скарбниці його духу, яку передав поколінням, є перлини і зі скарбів польської культури, то ще більше підносить значення його творчого генія: тіні похмурого минулого не відлякали його, вірив у краще прийдешнє, служив людству під штандартом Добра і Правди, на засадах яких прагнув побудувати майбутні стосунки обох споріднених, але посварених народів»^{xi}.

Своєрідним продовженням численних роздумів П. Зайцева стала розлога праця українського літературознавця, журналіста і публіциста Л. Луціва «Поляки про Шевченка (Тарас Шевченко в польській літературі)». Вчений розглянув польську рецепцію малярської та літературної творчості Т. Шевченка. Автор відзначав, що найчастіше негативну оцінку поляків викликали дві поеми «Тарасова ніч» та «Гайдамаки», де поет торкався

дражливих тем складного польсько-українського минулого. Л. Луців також був переконаний, що неадекватне сприйняття польською аудиторією поеми «Гайдамаки» зумовлене відсутністю «Передмови» в усіх російських виданнях. Більшість поляків читали саме такі видання і сприймали твір поверхово, не заглиблюючись у художню й історичну правду, не схоплюючи позицію автора. Вчений переконаний, що російські видання свідомо усували «Передмову» до поеми. До того ж за життя Шевченка взагалі не друкувалися його антиросійські твори. Вони з'явилися вже після смерті поета і то за межами Росії. Цей факт не давав можливості повно й об'єктивно поцінувати доробок митця, його історичний контекст. В уявленні поляків Росія була передусім загарбником. Загарбником вона була і для Шевченка. Однак відсутність антиросійських творів поета автоматично ставила його в уявленні польського читача на бік загарбника. Ці обставини зумовили наявність кардинально протилежних за змістом висловлювань. Автор підкреслював актуальність порушених українським поетом проблем для нинішнього (тодішнього – 30-ті роки ХХ ст. – прим. С.К.) вирішення польсько-українських стосунків, актуальність заповіту великого Кобзаря не тільки для українського народу^{xii}.

Про маловідому польську промову на похованні Т. Шевченка в Петербурзі, виголошену студентом Владиславом Хорошевським, йшлося у публікації «Польська промова над труною Шевченка». Зашифрований під криптонімом автор досить детально розглядав суспільно-історичну ситуацію, яка тоді склалася у Петербурзі, зміст виголошеної промови, її прихований сенс і значення для всього польського визвольного руху. Він стверджував, що керівництво того польського підпільного «товариства революціонерів» видало розпорядження, яке привело на поховання Шевченка всю «революційну петербурзьку Полонію»^{xiii}. Автор переконував, що це був їх перший завуальований політичний виступ проти царату перед початком відкритого протесту. Участь великої кількості поляків у похованні автор

розглядає в контексті тодішніх російсько-українських та російсько-польських стосунків.

До шевченківського випуску 1934 р. ввійшли ілюстрації – репродукції малюнків, портрети Т. Шевченка та його друзів, польські переклади поезій «Заповіт» (Зоф'ї Войнаровської), «Мені однаково...» (Павла Зайцева) та вірш Антонія Сиви (Едварда Желіговського) «До брата Тараса Шевченка».

Дивовижна історія появи «Кобзаря» Т. Шевченка ручної роботи розповідається у публікації «Кобзар» Т. Шевченка в латинському алфавіті»^{xiv} (1934 № 15). Розкішно ілюстрований, оправлений у шкіру із золотою оздобою і застібками, переписаний невідомою особою латинськими літерами у польській транскрипції, він був вилучений під час розгрому Кирило-Мефодіївського братства, і знову віднайдений в архіві «III отделения» політичної поліції в Петербурзі через 70 років у 1917-му.

Тему глибинних зв'язків Т. Шевченка із польською культурою продовжували і згодом. У 1935 році Павло Зайцев надрукував свою літературознавчу студію «Дві польські постаті в повістях Т. Шевченка». Дослідник аналізував твори «Художник» і «Варнак», зупиняючись на біографічному та етичному аспектах повісті «Художник», розглядаючи образ польської панни Магдалени у повісті «Варнак»^{xv}. Образ польської жінки – демократки і народниці з'явився, на думку дослідника, під впливом актуальної тоді жіночої теми в європейській літературі, образ Магдалени втілював ідеальне уявлення Шевченка про людину в цілому.

Постать Великого Кобзаря завжди розглядалася у публікаціях видання на тлі суспільно-культурних процесів та в контексті духовних інтенцій нації. Перед польськими читачами розкривалися невідомі сторінки життя й творчості великого українського поета (часто невідомі й самим українцям), якого автори завжди оцінювали як генія нації.

Давні тісні духовні зв'язки двох споріднених культур – української та польської виявлялися як на рівні постійних міжособистісних контактів письменників, так і на рівні глибинного духовного взаємозбагачення двох

народів, історичні шляхи яких постійно перетиналися або й рухалися одним руслом. Автори видання прагнули ліквідувати інформаційні прогалини щодо української літературної традиції, належно поцінувати класиків українського письменства, показати тривалість польсько-українських культурних зв'язків. Особливу увагу надавав часопис письменникам польсько-українського пограниччя (Ю. Словацький, У. Самчук), письменникам української еміграції в Польщі, темі Волині.

Символічною постаттю польсько-українського діалогу у ХХ столітті був Юзеф Лободовський, відомий польський письменник, публіцист. На сторінках тижневика «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» постійно друкували його переклади української поезії, публіцистику та літературну критику: «Молода українська поезія» (1938 № 25), «Від Словацького до Самчука» (1938 № 20), «Творчість Лесі Українки» (1938 № 32) і ін. У статті «Від Словацького до Самчука» зіставляв волинські образи у польських та українських письменників. Спостерігаючи волинські мотиви польської поезії ХІХ століття, відзначав їх суголосність образам українського письменника Уласа Самчука - відчуття і досвід «автохтона, пов'язаного найтіснішими узами із землею, на якій живе і яку описує»^{xvi}. Перенісши цей літературний феномен у площину політики, Юзеф Лободовський бачив у ньому реальний вихід із складного питання спільного життя на спільній землі, яку і поляки, й українці вважали батьківщиною. З української поезії перекладав Є. Маланюка, Н. Ливицьку-Холодну, О. Ольжича, Ю. Клена та інших авторів.

«*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» мав постійну рубрику «Рецензії та полеміки». Упродовж 1932-38 років представили багато нових видань. У 1935 році (№ 4) «Лірична рецензія» знайомила із поетичним доробком Н. Ливицької-Холодної «Вогонь і попіл». Повне видання творів Тараса Шевченка під рубрикою «З нових видань» презентували упродовж 1935-38 років, нові збірки Б. Кравціва, О. Ольжича, С. Гординського та Я. Дригинича під традиційною назвою «Серед поетів» у 1935 році (№ 46).

На шпальтах видання сконцентрований величезний духовний досвід передвоєнного покоління польської та української інтелігенції, яке майже в безнадійних умовах наростання воєнного протистояння шукало шляхи до порозуміння, намагалося дійти до розуму й сердець як політиків, так і пересічних громадян.

«Biuletyn Polsko-Ukraiński» заклав основи міжкультурної комунікації, здобутки і практику якої в ХХ столітті не повторило жодне періодичне видання ні в Україні, ні в Польщі. Надаючи об'єктивні знання про історію й культуру сусіднього народу, намагався змінити суспільну думку як поляків, так і українців, що жили тоді в Польщі, подолати негативні стереотипи та упередження, притаманні масовому світогляду, вселити віру у можливість порозуміння і співпраці.

Колектив бюлетеня був спрямований на оптимістичні інтенції громадської думки, на формування позитивної взаємної рецепції українців і поляків за допомогою всіх доступних і можливих засобів впливу. Традицію міжнаціонального діалогу на шпальтах часопису перевірили історичні випробування ХХ століття. Події кінця ХХ – початку ХХІ століття, налагодження тісної співпраці України та Польщі в політичній, економічній, культурній сферах підтвердили його актуальність і значущість. Пізнання і засвоєння культури іншого народу, яке відбувається цілеспрямовано, є свідомим актом міжкультурної комунікації, направленим на збагачення власної культури. «Мудрість діалогу культур – у вмінні збирати краплини відмінностей у безмежний океан добра; доброзичливий діалог культур мов живильний ґрунт, на якому проростають зерна порозуміння, злагоди, дружби між державами; творчий діалог культур – криниця, де зберігаються справжні цінності життя», - писав один із сучасних українських журналістикознавців^{xvii}.

i

Robert Young Literatura ukraińska najmłodszych // Biuletyn Polsko-Ukraiński, 1933, № 30. - S. 5.

ii

Żachowski Robert Kobiety w literaturze ukraińskiej // Biuletyn Polsko-Ukraiński, 1934, № 26. - S. 7.

-
- iii Symonolewicz Konstanty, jun. Eugenijusz Małaniuk, poeta-rycerz // Biuletyn Polsko-Ukraiński, 1932/33, № 3. - S. 35.
- iv Там же, с. 35-36.
- v Там само, с. 37.
- vi Słownik badaczy literatury polskiej. Red. Jerzy Starnawski. T. II. W-wo U-tu Łódzkiego. Łódź, 1998. – S. 359-362.
- vii Pogonowski Jerzy „Zaspiw” T.Szewczenki w przekładach Polskich // Biuletyn Polsko-Ukraiński, 1932/33, № 3. - S. 32.
- viii Там же, с. 34-35.
- ix Kult Szewczenki // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – Warszawa, 1934, № 10. - С. 1-2.
- x Там само, с. 2.
- xi Zajcew P. Szewczenko i Polacy // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – Warszawa, 1934, № 10. - S. 20-21.
- xii Łuciw Ł. Polacy o Szewczenke // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – Warszawa, 1934, № 10. - С. 21-26.
- xiii Polskie przemówienie nad trumną Tarasa Szewczenki // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – Warszawa, 1934, № 10. - S. 27-28.
- xiv „Kobzar” T.Szewczenki w alfabecie łacińskim // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – 1934, № 15. - S. 5-6.
- xv Zajcew Paweł Dwie postacie polskie w powieściach T.Szewczenki // Biuletyn Polsko-Ukraiński. – 1935, № 8. - S. 82-83.
- xvi Łobodowski Józef Od Słowackiego do Samczuka // Biuletyn Polsko-Ukraiński, 1938, № 20. – S. 214.
- xvii Лизанчук В. Політика національної пам'яті та засоби масової інформації // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. десятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 31 жовт. – 1 листоп. 2008 р. / НАН України ЛННБУ ім. В.Стефаника. Відділення «НДЦ періодики»; За ред. М.М.Романюка, - Львів, 2008. – С. 64 -73.